ŠVEITSI–EESTI
koostööprogramm

KINNITATUD
Keskkonnaameti peadirektori
asetäitja
30.06.2026
korraldusega nr 1-3/26/219

KOIMLA LOODUSALA KAITSEKORRALDUSKAVA

KESKKONNAAMET

ŠVEITSI–EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Kaasrahastanud Šveitsi riik majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidus.

Keskkonnaamet 2026

Sisukord

1. ALA ISELOOMUSTUS 5
1.1 Uuritus 6
1.1.1 Läbiviidud inventuurid ja uuringud 6
1.1.2 Riiklik seire 6
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID 7
2.1 Elupaigatüübid 7
2.2 Liigid 8
3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED 9
4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED 10
5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE 11
6. KÜLASTUSKORRALDUS 12
KASUTATUD ANDMEALLIKAD 13

Eessõna

Kaitsekorralduskava on koostatud vastavalt määrusele „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine".

Kaitsekorralduskava annab soovitused kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja vajadusel uuendatakse vähemalt iga 12 aasta tagant (vaadatakse üle eesmärgid ja tegevused), kuid põhjendatud juhtudel uuendatakse kava ka varem (väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest). Alale on koostatud 2023. a tähtajatu kaitsekorralduskava (Keskkonnaameti 15.12.2023 korraldus nr 1-3/23/669), mis tunnistatakse käesoleva kaitsekorralduskava kinnitamisega Koimla LoA osas kehtetuks. Muutmise põhjuseks on uued Natura elupaigatüüpide inventuuri andmed (2025), mille tõttu seatakse uued kaitse-eesmärgid.

Kava sisaldab ala üldiseloomustust, alal leiduvate loodusväärtuste kaitse-eesmärke, mõjutegureid, vajalikke kaitsemeetmeid ja kaitsekorralduslikke tegevusi ja tulemuslikkuse hindamist. Ala ja selle väärtuste tutvustamist ning külastuskorraldust ei planeerita, sest ala on jäetud looduslikule arengule. Varasemalt alale tulemuslikkuse hindamist ei ole tehtud.

Kava koostamist koordineeris Gunnar Raun. Kavale oodati ettepanekuid 09.–26.06.2026. Kava koostamisel kaasamiskoosolekuid ei toimunud, sest tegemist on ainult riigimaal paikneva looduslikule arengule jäetud metsaalaga, kus aktiivseid tegevusi ei planeerita. Kava avalikustamise perioodil tegi RMK ettepaneku kaitseala tähiste hooldamise ajagraafikut planeerida varasema „Igal aastal" asemel, vajaduspõhiselt. KeA arvestas RMK ettepanekut ja ajagraafikusse läks märkus „Vajadusel". Saaremaa Vallavalitsusel puudusid parandusettepanekud ja vastuväited kava kohta.

Kava juures on kaitse-eesmärkide kaardikiht, mis on tab formaadis.

Kaitsekorralduskava on valminud Šveitsi-Eesti koostööprogrammi (2022–2029) elurikkuse programmi raames, mille eesmärk on tõhustada looduskaitse valdkonda. Programmi rahastavad Šveits ja Eesti riik. Šveitsi Konföderatsioon ega programmi elluviimisega seotud asutused ei vastuta kaitsekorralduskavas esitatud informatsiooni õigsuse ega selle kasutamise eest.

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem
Elupaigatüüp – elupaik, mis vastan loodusdirektiivi I lisas nimetatud tüübile.
Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine – kaitsekorralduse tõhususe analüüsimine vastavalt kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise metoodikale, mille eesmärk on hinnata, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja väärtuste seisundi paranemise
Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)
KE – kaitse-eeskiri
KeA – Keskkonnaamet
KliM – Kliimaministeerium
KKK – kaitsekorralduskava
LKA – looduskaitseala
LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)
LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)
MaRu – Maa- ja Ruumiamet
Mõjutegur (impact) – ohutegur + survetegur
Ohutegur (threat) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutada võiv tegur (mõju veel ei ole, aga võib tekkida)
RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus
SDF (standard data form) – Natura standardandmebaas ehk standardne andmevorm
Seisundi parandamine – arvestatava looduskaitselise seisundiga (C) elupaikade seisundi parandamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)
SKV – sihtkaitsevöönd
Survetegur (pressure) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutav positiivne või negatiivne tegur (näiteks intensiivne maakasutus, reostuskoormus, häiringud, karjatamine jms)
Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks; looduslik areng)
Taasloomine – SKV-s potentsiaalsetest elupaigatüüpidest elupaigatüüpide loomine aastaks 2050 (pärandniitude puhul elupaigatüüpide juurde loomine, nt kultuurniidust elupaigatüübiks)
Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaigatüüpide taastamisega (näiteks pärandniidud, sood)
Tulemuslikkuse hindamine – kavaga ettenähtud tegevuste täitmise kontroll

1. ALA ISELOOMUSTUS

Tabel 1. Ala iseloomustus

Ala nimi (*registrikood ja ala suurus*)	**Koimla loodusala (EE0040495), pindala 31,8 ha**
Alal asuv kaitstav ala *(registrikood ja ala suurus)*	Koimla looduskaitseala (KLO1000620), pindala 31,8 ha
Asukoht ja piirid	Keskkonnaportaal, Maa- ja Ruumiameti kaardirakendus
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse määrus „Koimla looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri"
Kaitseväärtuste paiknemine/maaomand/kõlvikuline jaotus[1]	Keskkonnaportaal

Koimla loodusala asub Lääne-Saaremaal riigimetsas. Kaitstav ala on moodustatud metsakoosluste elustiku mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide elupaikade kaitseks. Peamiseks väärtuseks on loodusdirektiivi I lisa metsaelupaigatüübid. Metsakoosluste kaitse tagatakse läbi loodusliku arengu.

[1] Ava töölaud portaalis, vali vaade – Kaitstavad alad või Natura alad, selle alt rippmenüüst vali ala, mille kohta infot soovid. Ei kuvata I ja II kaitsekategooria liigi isendite leiukohti.

1.1 Uuritus

1.1.1 Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Tabel 2. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Inventuuri/ uuringu nimi	**Tüüp**	**Inventeeritav/ uuritav väärtus**	**Aasta**	**Inventuuri/ uuringu läbiviija**	**Märkused**
Koimla elupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Elupaigatüübid	1994	Eestimaa Looduse Fond	
Koimla elupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Elupaigatüübid	2009	Kadri Tali	
Koimla loodusala metsaelupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Elupaigatüübid	2025	Renno Nellis	Šveitsi-Eesti koostööprogramm (2022–2029), riigihanke viitenumber: 286646, elupaikade inventuurid (II piiratud menetlus) (viitenumber 294413).

1.1.2 Riiklik seire[2]

Riikliku seire raames Koimla LoA ja LKA kaitseväärtustega seotud seiret ei toimu.

[2] Seire andmed on leitavad Keskkonnaseire infosüsteemist (KESE)

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1 Elupaigatüübid

Tabel 3. Elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus KE – kaitse-eeskirjas nimetatud liik (jah/ei) LoD – loodusdirektiivi lisa number LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	**Kava koostamisel olemasolevad andmed**			**Kaitse-eesmärk**		**Esinduslikkus**[3]	**Üldine LK väärtus**[4]	**Panus (%)**[5]	**Märkused**
	P (ha)	LK seisund[6]	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus[7]	P (ha)				
7230 Liigirikkad madalsood KE – ei, LoD – I, LoA - ei	0,78	B	Täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	Säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	0,78	B	B	0,003	Ettepanek lisada Koimla LKA ja LoA kaitse-eesmärgiks. Lisada SDF eesmärgiks 0,78 ha.

[3] Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed EELIS-st 05.04.2026 seisuga. Täpsemalt: metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend, niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend, järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend, soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend

[4] Üldine looduskaitseline väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed EELIS-st 05.04.2026 seisuga.

[5] Panus üldpindlasse on 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

[6] Looduskaitseline seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed EELIS-st 05.04.2026 seisuga.

[7] Kaitse-eesmärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

9010* Vanad loodusmetsad KE – ei, LoD – I, LoA - ei	25,36 1,86	A C	Täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	Säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund Parandada elupaigatüübi seisundit	25,36 1,86	B	A	0,04	Ettepanek lisada Koimla LKA ja LoA kaitse-eesmärgiks. Lisada SDF eesmärgiks 27,22 ha. Varasemalt oli osaliselt valemääranguga 9050 ja 9080* või üldse inventeerimata.
9050 Rohunditerikkad kuusikud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	1,9	A	Täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	Säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	1,9	B	A	0,02	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala ja seada eesmärgiks 1,9 ha. Varasem 10,2 ha oli valemäärang. 2025. a ümber inventeeritud 9010*-ks.
9080* Soostuvad ja soo-lehtmetsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,55	A	Täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	Säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	0,55	B	A	0,002–0,001	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala ja seada eesmärgiks 0,55 ha. Varasem 5,6 ha oli valemäärang. 2025. a ümber inventeeritud 9010*-ks.

2.2 Liigid

Koimla LoA ja LKA kaitseväärtustena ei ole konkreetseid liike välja toodud ja KKK-ga ei tehta selleks ka ettepanekut. Koimla LKA kaitse-eeskirjas on üldise kaitse-eesmärgina välja toodud, et kaitstakse ka kaitsealuste liikide elupaiku.

3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED

Tabel 4. Mõjutegurid, meetmed ja tegevused

Väärtus	Mõjutegur	Kood	Olulisus[8]	Paiknemine[9]	Meede	Kood	Tegevuse tüüp	Märkused
Metsad (9010*, 9050, 9080*)	Metsakuivendus	PB24	Vähe tähtis	Sees ja väljas	Puudub	-	Puudub	Osaliselt kaitseala servas olevad kuivenduskraavid jäävad avatuks, sest on vajalikud ümbritseva majandusmetsa majandamiseks ja nende mõju kaitseala väärtustele on väike.
	Valik- või harvendusraie	PB06	Vähe tähtis	Sees	Puudub	-	Puudub	Vana harvendusraie enne kaitseala moodustamist on puistu struktuuri kaitseala lääne- ja lõunaosas 2,6 ha suurusel alal vaesustanud. Looduslikule arengule jätmine looduslikus SKV-s tagab seisundi paranemise.

[8] Olulisuse liigitus: tähtis, keskmise tähtsusega, vähetähtis
[9] Paiknemine määrata: kas mõju on loodusala sisene, väline, mõlemad

4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Kavandatud kaitsekorralduslike tegevuste tabelisse on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Tegevused on planeeritud 12 aasta peale.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:
1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva surveteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja ohutegurite kõrvaldamisele;
3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 5. Kavandatud kaitsekorralduslikud tegevused

Nr	Tegevuse nimetus	Maht	Ühik	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Taristu, tehnika ja loomad							
1	Tähiste hooldamine	3	Keskmist tähist	Tähiste hooldamine	RMK	III	Vajadusel
Kavad, eeskirjad							
2	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine			Tegevuskava	KeA	I	1 kord kaheteistkümne aasta jooksul
3	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine			Tegevuskava	KeA	I	1 kord kaheteistkümne aasta jooksul
4	Kaitse-eesmärkide muutmine			Kaitsekorra muutmine	KeA/KliM	I	2026

5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine (tabel 6) keskendub kaitsekorralduslike tegevuste täitmise analüüsile, mida teostatakse 12-aastase intervalliga. Vajadusel, kui toimub kava uuendamine või muutmine enne regulaarset ülevaatamist, mille käigus uuendatakse tegevuste tabelit, tuleb läbi viia ka eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine.

Kaitse tulemuslikkuse hindamine toimub vastavalt Euroopa Liidu rahastuse toel valminud Eesti jaoks kohandatud loodusobjektide kaitse tulemuslikkuse hindamise metoodikale ja selle eesmärk on hinnata laiemalt, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja kaitseväärtuste seisundi paranemise[10]. Vastavat hindamist ei ole veel tehtud. Hindamine tehakse eraldiseisvalt tulevikus ja esitatakse kaitsekorralduskavas lisana. Käesoleva kava koostamise käigus viidi läbi kaitse tulemuslikkuse hindamine lihtsustatud kujul viimase kolme aasta kohta.

Tabel 6. Eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste elluviimise hindamine

Tegevuse nimetus	**Täitmise ulatus**	**Märkused**
Inventuurid, seired, uuringud		
Elupaigatüüpide inventuur	Tehtud	2025. a
Hooldus, taastamine ja ohjamine		
Rohunditerikkad kuusikud (9050) seisundi parendamine	Ei ole asjakohane	Looduslik SKV kaitsekord on taganud loodusliku arengu
Taristu, tehnika ja loomad		
Looduskaitseala tähistamine	Tehtud	2024. a Paigaldati 3 keskmist tähist
Tähiste hooldamine	Tehtud	Tähiste kontroll toimus 2026. a. 3 keskmist tähist heas seisus.
Kavad, eeskirjad		
Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine	Tehtud	2026. a
Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine	Tegemata	2026. a

[10] Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis. Kättesaadav: Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis | Keskkonnaamet

6. KÜLASTUSKORRALDUS

Koimla LoA-l ettevalmistatud külastustaristut ei ole ja ala väiksusest lähtuvalt ei ole otstarbekas seda ka planeerida. Ala külastuskoormus on väike. Eelkõige satutakse Koimla LoA-le jahipidamise käigus, sest ala piirneb mitmete jahipukkidega. Tõenäoliselt satub alale ka mõni juhuslik loodushuviline ja kohalik elanik. LoA-ga piirnevad RMK pinnasteed ja LoA piiril olevad kuivenduskraavid on hooldatud. Koimla LKA-le on paigutud 3 keskmist tähist, mille seisukord on hea (joonis 1).

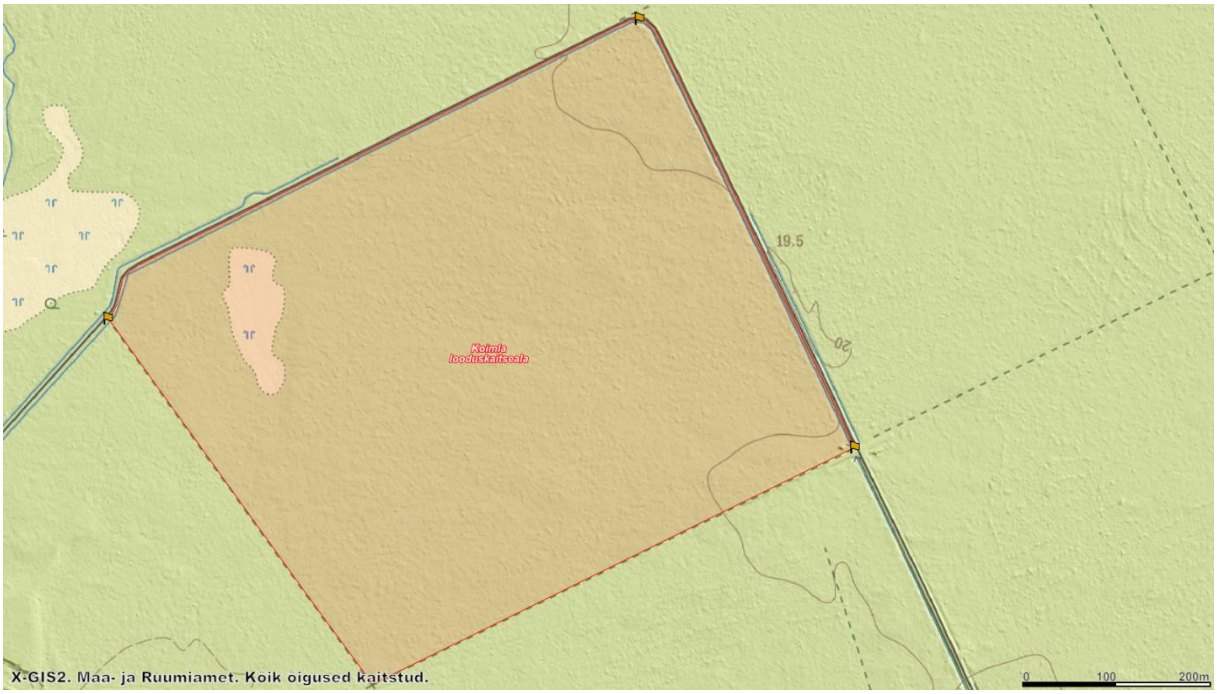

Joonis 1. Koimla LKA olemasolevad piiritähised (2026) (väljavõte MaRu kaardirakendusest).

KASUTATUD ANDMEALLIKAD

Keskkonnaamet (2023) *Koimla loodusala kaitsekorralduskava*.

Eesti looduse infosüsteem (EELIS). Keskkonnaagentuur.

Paal, J. (2004). *Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis.* Tallinn: AS Kirjastus Ilo ja trükikoda Ilo Print.

Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat.* Tallinn: Auratrükk.

Pajula, R., & Ilomets, M. (2012). *Juhend loodusdirektiivi I lisa soo-elupaigatüüpide seisundi hindamiseks.* Tallinn: MTÜ Eesti Märgalade Ühing.

Palo, A. (2018). *Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend.* Tartu.

Riigikantselei. (2026). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 13. mai 2026. a., allikas Riigi Teataja: https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023067?leiaKehtiv